

Üniversite Öğrencilerinin Sevgi Algıları Üzerine Bir Araştırma

A Research on University Students' Perceptions of Love

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sevgi algılarının incelenmesidir. Araştırma nitel bir çalışma özelliği göstermektedir. Araştırmaya ilişkin veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan açık uçlu sorulardan oluşan bir anket çalışmasıyla elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubu 19-28 yaş arasındaki 32 kadın ve 26 erkek toplam 58 bireyden oluşmaktadır. Bireylerden sevgiye ilişkin görüşlerini uygulanan anket yoluyla belirtmeleri istenmiştir. Ayrıca yaş ve cinsiyet bilgileri sorulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgular içerik analizi yapılarak elde edilmiştir. Araştırma bulgularına bakıldığında üniversite öğrencilerinin sevgiyi “Güven”, “Mutluluk”, “Merhamet”, “İlgi”, “İhtiyaç”, “Aile” gibi farklı kavramlarla ifade ettiği görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin sevgiyi nesnelere göre ve bireylerin tutumlarına göre türlere ayırdığı belirlenmiştir. Ayrıca bazı öğrencilerin sevginin türleri olmadığını belirttiği görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin sevildiklerini ve sevilmediklerini anlamak için ilgi, değer, iletişim gibi çeşitli davranış ve tutumları göz önünde bulundurduğu belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin sevginin temel bir ihtiyaç olduğunu düşündükleri görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin “Canım”, “Kardeşim”, “Kızım” gibi çeşitli hitaplarla ve “Sana güveniyorum.”, “Seni seviyorum.” gibi çeşitli söz kalıplarıyla sevildiklerini hissettikleri belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin fiziksel teması sevgi göstergesi olarak kabul ettikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sevgi, Sevgi Algısı, Üniversite Öğrencileri.

ABSTRACT

The aim of this research is to investigate the perceptions of university students about love. The research shows a qualitative study feature. In the research a questionnaire consisting of open-ended questions prepared by the researchers was used to obtain data. The study group of the study was determined by random sampling method. The study group consisted of 58 individuals, 32 women and 26 men between the ages of 19 and 28 Dec. Individuals were asked to indicate their views on love through the questionnaire applied. Age and gender information were also asked. The findings obtained from the research were analyzed by content analysis method. When the research findings are examined, it has been seen that university students Express love with different concepts such as “Trust”, “Happiness”, “Compassion”, “Interest”, “Need”, “Family”. It has been determined that university students divide love into types according to objects and according to the attitudes of individuals. It has also been observed that some students indicate that there are no types of love. It has been determined that university students take into account various behaviors and attitudes such as interest, value, communication in order to understand whether they are loved and disliked. It has been seen that university students think that love is a basic need. University students can be addressed with various addresses such as “My dear”, “My brother”, “My daughter” and “I trust you.”, “I love you.”. It has been determined that they feel loved with various word patterns such as. It has been determined that university students accept physical contact as a sign of love.

Keywords: Love, Perception of Love, University Students.

GİRİŞ

Sevgi, psikolojinin çeşitli çalışma alanlarında duygu, değer, ihtiyaç gibi farklı başlıklar altında konu edilen bir kavramdır. Sevgi, insanın yer aldığı birçok ortamda ve yaşantı içinde var olduğu kabul edilen temel ve olumlu bir duygudur. İnsan, sevgi duygusuyla ilk olarak aile ortamında karşılaşır, gençlik döneminde yaşantılarıyla sevgi bağı kurmaya çalışır ve yaşamı boyunca sevgiyle temas içinde bulunur. Sevgi anlayışı ve algılayışı yetişme koşulları, eğitim, sosyal çevre, içinde bulunulan yaş düzeyi, cinsiyet, kişisel özellikler ve yaşantılar gibi koşullara bağlı değişkenlik gösterebilir. Ancak bireylerin sevgiyi, diğer insanlara aktarması ve onlardan kendisine yöneltilen sevgiyi algılayışı; hayata bağlanmaları, çevreleriyle iyi ilişkiler kurabilmeleri ve mutlu toplumlar oluşturabilmeleri için her zaman ve koşulda oldukça önemlidir.

Sevgi diğer duyguların varoluşuna ve yaşanmasına göre ortaya çıkan bir duygu olarak nitelendirilebilir. Farklı duyguları içine alması bakımından eşsizdir. Diğer duygularla olan bu bağlantısallığı ve kapsayıcılığı nedeniyle, en çok tecrübe edilebilen insani duygudur (Hefferon & Boniwell, 2018, s. 26). Bireylerin sevdiği

Büşra Aydemir ¹
İbrahim Kısac ²

How to Cite This Article

Aydemir, B. & Kısac, İ. (2024). “Üniversite Öğrencilerinin Sevgi Algıları Üzerine Bir Araştırma”, International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 10(6): 902-914. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14222857>

Arrival: 22 August 2024

Published: 26 November 2024

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Felsefe Grubu Eğitimi Bölümü, Ankara, Türkiye.

² Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Denizli, Türkiye.

kişiden sevgi görme umutları, onları harekete geçirir ve yaşama sevinçlerini artırır. Umutsuz bir sevginin varlığında ise çaresizlik duygusu açığa çıkar. Sevginin yöneldiği nesnenin başka bir birey olması durumunda empati ortaya çıkar. Sevgi ile üzüntü duygusu bir araya geldiğinde acıma ve sahiplenme, sevgi ile saldırganlık birleştiği zaman ise kontrolçülük ortaya çıkar. Saldırgan yapıya sahip kişilerdeki sevgi duygusu, sevdiğini disipline etme temelinde sürdürülür. Bu durum, çoğunlukla zarar veren bir sevgi halini alır. Sevginin karşılık görmediği durumlarda ise sönme gerçekleşir. Bunun önüne geçebilmek için sevginin devamlı beslenmesi gerekir (Tarhan, 2010, s. 66-68).

İnsan, insan olmayı öğrenirken insan gibi duyumsamayı ve insan gibi sevmeyi de öğrenir. Psikiyatristler, toplumbilimciler, eğitimciler yaptıkları çalışmalarda sevginin öğrenilen bir karşılık verme, öğrenilen bir duyumsama olduğunu öne sürmektedir. Sevgi her insanın içinde hareketsiz olarak yatar, tüm güzellikleriyle çiçek açmak üzere bekler (Buscaglia, 1990, s.55). Sevginin bu yönü, kişiden kişiye aktarılışının ve kişinin diğer insanlardan kendisine yöneltilen sevgiyi anlamlandırışı ve algılayışının önemine işaret eder. Sevgi alma-verme, algılama-aktarma arasında güçlü bir ilişki vardır.

Bu çalışma, ilgili literatürde sevginin genel bir kavram olarak ele alınması, konuya ilişkin araştırmalarda sevginin algılanışından ziyade sevginin sunulması üzerine yoğunlaşılması dolayısıyla kavrama bakışta farklı bir boyut kazandırmak ve sevginin algılanması konusunda bir değerlendirme sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Üniversite öğrencilerinin sevginin ne ifade ettiği, sevgi türlerinin neler olduğu, sevginin temel ihtiyaç olup olmadığı, bireyin sevildiğini nasıl anladığı, bireylere sevildiğini hissettiren söz kalıpları, bireylerin sevilmediğini düşündüren durumların neler olduğu, bireylerin sevgi gösterme yolu olarak fiziksel temas (tokalaşma, sarılma, vb.) hakkında ne düşündükleri hususlarında görüşleri alınmıştır.

İçinde bulunulan dönem koşulları, yaşanan toplumsal olaylar, insan yaşamının psikolojik ve sosyolojik bir yapısının olması sevginin algılanması konusunda değişimlerin yaşanmasında etkili olabilmektedir. Üniversite öğrencilerinden sevgi kavramına ve onun algılanışına dair görüşler alınması ve analiz edilmesiyle günümüzde 19-28 yaş aralığındaki genç neslin sevgiye olan bakış açısı veriler doğrultusunda ortaya konmuştur. Ayrıca bu nesil içindeki kadın ve erkek bireylerin görüşlerinin ayrı ayrı değerlendirilmesiyle sevgi algısının cinsiyetler arası karşılaştırmasının yapılmasının da çalışmaya önem kattığı düşünülmektedir. Bu çalışmada yer alan sorulara verilen yanıtların gençlerin sevgi algılarına yönelik bulgular sunduğu, bu bağlamda yeni araştırmalara ve genç bireylere yönelik sunulan eğitim faaliyetlerine kaynaklık edebileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sevgi algılarının incelenmesidir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıda yer alan alt amaçlara cevap aranmıştır:

1. Sevgi üniversite öğrencileri için ne ifade etmektedir?
2. Üniversite öğrencilerine göre sevgi türleri nelerdir?
3. Üniversite öğrencilerine göre sevgi temel ihtiyaç mıdır?
4. Üniversite öğrencileri sevdiklerini nasıl anlamaktadır?
5. Üniversite öğrencilerine göre sevildiğini hissettiren söz kalıpları nelerdir?
6. Üniversite öğrencilerine göre sevilmediklerini düşündüren durumlar nelerdir?
7. Üniversite öğrencileri sevgi gösterme yolu olarak fiziksel temas (tokalaşma, sarılma, vb.) hakkında ne düşünülmektedir?

KURAMSAL ÇERÇEVE

Sevgi

Sevgi psikoloji bilminde duygu, değer, temel ihtiyaç gibi pek çok biçimde ele alınan bir kavramdır. Sevginin psikologlar, kuramcılar tarafından farklı şekillerde tanımlandığı görülmektedir. Fromm, sevgiyi insanı çevresindeki insanlardan ayıran, duvarları yıkan ve onu diğer insanlarla birleştiren aktif bir güç olarak tanımlar (Fromm, 2004, s. 31). Buscaglia'a göre sevgi, hakkında kesin ve eksiksiz olunamayacak kadar çok şeydir (Buscaglia, 1990, s.87). Gasset ise sevginin sevilen nesneye doğru bir çekilme olarak tanımlanabileceğini belirtir (Gasset, 1996, s. 7).

Maslow'a göre, bireylerde sağlıklı bir kişiliğin gelişmesi için karşılanması gereken bazı ihtiyaçlar vardır, sevgi ve ait olma ihtiyacı bu ihtiyaçlar arasında üçüncü sıradadır (Bilge, 2012, s. 294-295). Sevgi, psikolojik bir olay olduğu için gözle görülemez, gösterilemez, deneye sokulamaz bir yapısı vardır. Sevgi, değişik davranışlarla kendini belli eden bir yapıya sahiptir. Bu davranışlar yerine göre saygı, merhamet, yardım gibi isimler alır. Sevginin azlığı ve çokluğu bu davranışlarla ölçülebilir ve değerlendirilebilir (Çelikkaya, 1996, s.67). Sevgi

bir erdem ve varlığı ayakta tutan bir ilkedir. Sevgi, yaşamın bütün evrelerinde ihtiyaç duyulan manevi bir gıdadır (Demirkol, 2015, s. 418-421).

Sevgi, insanın kendi değerini, becerilerini ve sınırlılıklarını anlama ve kendini geliştirme gücünün kaynağıdır. Sevmek sağlıklı, mutlu ve güvenli yaşamaktır (Aydın, 2018, s. 15). Sevgi bir olma halidir, bütüne ulaşmaktır. Sevgide yalan, kandırma, sömürme, kin duyma, küçük görme gibi olumsuz duygulara yer olmaz. Seven sevdiğini olduğu gibi kabul eder ve onu dışlamaz, ona yardım eder ve yol gösterir. (Solak, 2015, s. 92). Sevgi, korkunun olmamasıdır. Sevgi doğal halinde, bir karşılaştırma, ölçüm değildir, genişleme ve büyüme halidir. Sevgi her zaman istenilen bir şey olmasına rağmen bilinçli olarak ya da bilinçsiz bir şekilde sevgiden korkulabilir. Bu nedenle insanların sevginin varlığına kör ve sağır davranılabilmesi mümkündür. Sevginin ve iç huzurun, insan için aslında gerçek olan her şey olduğu anlaşıldığında bütün ve sağlıklı bir ruh hali oluşabilir (Jampolsky, 2011, s.58-59). Sevgi sadece duygusal bir tepki değildir. Karakter, kişilik ve tutumların bir bütünlüğünden oluşmalıdır. Sevgi etkisini ve anlamını tam anlamıyla kararlı, tutarlı, istikrarlı biçimde davranışlara yansıdığına gösterir. Sevgi davranışlar yoluyla somutlaşan bir değerdir (Ergen, 2019, s.488).

Sevgi Türleri

Sevgi sınırsız denilebilecek bir çeşitliliktedir. Sevgi, sevgiye konu olan nesnelere ayrılır. Anne-baba sevgisi, evlat sevgisi, insan sevgisi, tanrı sevgisi, vatan sevgisi, bilim sevgisi, doğa sevgisi, hayvan sevgisi gibi pek çok sevgi türü vardır. Ve bunları birbirine bağlayan üretken kök, sevgi ediminin kendisidir (Özen & Gülaçtı, 2010, s.136).

Sevgi duygusu, farklı ilişkiler ve bağlamlar içinde çeşitli şekillerde ortaya çıkar. Anne-baba sevgisi, romantik sevgi, arkadaş sevgisi, memleket sevgisi gibi farklı türleri vardır. Her sevgi türü, kendine özgü özelliklere sahip bir biçimde hayata değer ve anlam katar (Eroğlu & Kaya, 2021, s.1588). Komşuya ve Tanrı'ya duyulan sevgi de sevgi türlerindedir (Hill, 2002, s.30). Sevgi türleri kuramına göre sevgi altı türe ayrılmaktadır. Bunlar arkadaşça sevgi, romantik sevgi, mantıklı sevgi, oyuna benzetilen sevgi, verici sevgi, sahiplenici sevgidir (Hendrick & Hendrick, 1986, s. 85).

Anne sevgisi sevgiye dair yaşantıların ilkidir. Anne bebeğini bir parçası olarak görüp onu karşılık beklentisi olmadan sever. Aile ortamında oluşan bir sevgi de kardeşlik sevgisidir. Kardeşlik sevgisinde ise tüm insanlıkla birlik olma, bütünleşme ve dayanışma isteği hakimdir (Fromm, 2004, s. 54-67). Genel olarak ailedeki her bireyi kapsayan aile sevgisi ise oldukça önemlidir. Çünkü ailedeki sevgi anlayışıyla birey sevginin ne olduğunu anlar, sevgiyi içselleştirir ve başkalarına yansıtır (Gül, 2020, s.88). Arkadaş sevgisi de bir diğer önemli sevgi türüdür. Bireylerin duygusal ihtiyaçlarını karşılama, kabul etme ve anlama konusunda arkadaşlık önemli bir rol oynamaktadır (Turan & İskender, 2020, s.438). Sevgi çeşitlerinden biri de insan sevgisidir. İnsan sevgisi bireyler arasında bağ kurmak, anlamak, paylaşmak, saygı duymak gibi değerleri içinde barındırır (Post, 2003, s.142). Doğal yaşam olmadan insan yaşamı var olamaz. İnsanın doğal yaşamı sevmesi, onu koruması gerekir (Sönmez, 2016, s.62). Hayvan sevgisi ise hayvanların haklarına saygı duymayı, onlara bakmayı ve onları korumayı içeren bir sevgi türüdür (Utkugün, 2022, s.1517-1518). Tanrı sevgisi, dini inanç sistemlerinde Tanrı'ya yönelik hissedilen sevgi ve saygıyı içerir (Aydın, 2018, s.47-57). Vatan sevgisi, insanları birbirine bağlayarak toplumsal bir birlik duygusu oluşturur. Vatanseverlik, vatana duyulan sevgi, bağlılık ve sorumluluğu içerir (Yörü, 2007, s.22).

Sevginin Beş Dili

Sevgiyi karşı tarafa aktarmayı ele alan Chapman'ın teorisine göre, her yaşta bireyin içinde doldurulması gereken bir sevgi deposu bulunmaktadır. Bu sevgi deposu dolu olduğunda, insanlar arasında daha iyi ve olumlu ilişkiler ortaya çıkar. İnsanların sevgiyi anladığı, karşısındakine aktardığı beş sevgi dili vardır. Bu noktada önemli olan sevginin yöneltildiği diğer kişi ile aynı dili konuşmaktır. Beş sevgi dilini anlamak, kullanmak bu bahsedilen sevgi deposunun dolmasına katkı sağlamaktadır (Chapman, 2007, s. 10-22).

Bu beş sevgi dili ise şunlardır:

- ✓ Onaylayıcı Sözler: Sözlü iltifatları, sevecen sözler, cesaret verici sözleri içeren sevgi dilidir.
- ✓ Nitelikli Beraberlik: Karşıdaki kişiye zaman ayırmak, ona odaklanmak, duygu aktarımını ön planda tutmak ve birlikte paylaşılan anlar oluşturmakla ilgili bir sevgi dilidir.
- ✓ Hediye Alma: Hediye maddi değeri, içeriği ve sürekliliğinden çok, o kişiyi düşünüyor olmayı ifade etmesidir. Hediye düşüncenin görsel bir sembolü olan sevgi dilidir.
- ✓ Hizmet Davranışları: Ortak yaşam alanında rol ve görev paylaşımları yapılmasını ve karşıdaki kişinin yapılmasından hoşlandığı davranışları kapsayan bir sevgi dilidir.

- ✓ Fiziksel Temas: Elele tutuşma, sarılma gibi fiziksel dokunuşlar sevgiyi iletmenin yollarından biridir (Chapman, 2007, s. 37-125).

Sevginin Belirleyicileri

Sevginin ortaya çıkması ve sürdürülmesi için belirleyici olarak kabul edilen dört etmen bulunmaktadır. Bunlardan biri fiziksel yakınlıktır. Sevmek için tanımaya ihtiyaç duyulmaktadır. İnsanlar bir başkası ile yakınlığı sayesinde onu tanıyabilir. Fiziksel yakınlık, etkileşim beklentisi ortaya çıkarır. Bu beklenti ise, bireyin diğer kişiyi olumlu olarak algılama eğilimi göstermesine, gösterilen iyi davranışlarla da iki kişinin birbirini sevmeye ihtimalinin artmasına neden olur. İkinci etmen ise tanışıklık/görme sıklığıdır. İnsanlar kendilerine tanıdık gelen insanlara yaklaşımlarında bir rahatlama duygusu taşırlar. Birbirine yakın veya ortak ortamlarda sürekli bulunan kişiler birbirine aşına olurlar. Bu durum kişilerarası olumlu etkileşimi ve sevgiyi arttırmaktadır. Görme sıklığı, o kişi hakkındaki bilinenlerin artmasına, nasıl davranacağını kestirmeye ve onu sevmeye yardımcı olmaktadır.

Üçüncü etmen ise benzerliktir. İnsanlar kendilerine benzeyen kişileri sevmeye eğilimi içindedir. Arkadaşlık örüntüleri, evlilikler ve sosyal ilişkilerde insanların kendilerine benzer olan kişileri sevmeye yönünde bir eğilim göstermektedir. Bu durum tutum, siyasi görüş, inanç, ilgi, geçmiş, eğitim düzeyi, meslek, yaş gibi pek çok farklı faktörü içerebilmektedir. Bu faktörlerden biri olan tutum benzerliği, sevgiyi güçlü bir biçimde etkilemektedir. Dördüncü etmen ise olumlu kişisel özelliklerdir. İnsanların bir başkasını sevmesinde etkili olan pek çok olumlu kişilik özelliği vardır. Nazik davrananları kaba davrananlara göre, dürüst olan kişileri yalan söyleyenlere göre, yardımsever olanları yardım etmeyi sevmeyenlere göre daha çok sevmeye eğilimi görülür. Fiziksel çekicilik özellikle ilk tanışma durumlarında oldukça etkilidir. Genel olarak bakıldığında ise cana yakınlık, yeteneklilik gibi nitelikler olumlu kişilik özelliği olarak değerlendirilir (Freedman, Sears & Carlsmith, 1998; Taylor, Peplau & Sears, 2020).

YÖNTEM

Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sevgi algılarının incelenmesidir. Araştırma yöntemi, araştırmanın amacı doğrultusunda nitel araştırma olarak belirlenmiştir. Nitel olarak yapılan araştırmalarda, araştırmanın planına göre toplanan bilgiler toplanır. Toplanan bilgiler birleştirilir, sınıflandırılır, yorumlanır ve sonuçlandırılır (Arslanoğlu, 2016, s. 78). Araştırmada veri elde etmek amacıyla katılımcılardan yaş ve cinsiyet bilgisi istenmiş, araştırmacılar tarafından oluşturulmuş açık uçlu sorulardan oluşan anket formu uygulanmıştır. Katılımcıların anket sorularına verdikleri cevaplar nitel araştırmalarda kullanılan kodlama yöntemiyle analiz edilmiştir. Kodlama, verilerin çeşitli yönlerinin belirlenmesi, küçük parçalar halinde işaretlenmesi, etiketlenmesidir. Kodlama yapılırken metin haline getirilen verilerin anlamlı parçalara ayrılması, bu parçalar arasında anlam bütünlüğünün korunması önemli bir husustur. Nitel çalışmalarda kodun ne sıklıkta geçtiğine bakmak, onun kayda değer bir kod olup olmadığına karar vermede yardımcı olmaktadır (Miles & Huberman, 2016, s.55-56).

Bu araştırmada, nitel çalışma sonuçları kodlama yöntemiyle analiz edilerek kodlara ilişkin frekans değerleri belirlenmiştir ve bunlar her alt amaç için hazırlanan ilgili tablolarda sunulmuştur. Araştırmanın çalışma grubu üniversite öğrencileri arasından rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışma grubu, 19-28 yaş arasındaki 32'si kadın 26'sı erkek toplam 58 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu araştırmadan elde edilen bulgular, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda sıralanarak tablolar halinde sunulmuştur.

Üniversite öğrencileri için sevginin ne ifade ettiğiyle ilgili bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Üniversite Öğrencileri İçin Sevginin Ne İfade Ettiğine İlişkin Frekans Değerleri

Cinsiyet	Sevginin Ne İfade Ettiği	f
Kadın	Güven	4
	Mutluluk	5
	Merhamet	2
	Koşulsuz Kabul	4
	Yaşamdaki Huzur Kaynağı	5
	Aile	1
	İçtenlik	3
	İlgi	1
	Emek	1
	Karşılıklık	2
	İhtiyaç	1

	Sadakat	2
	Fedakarlık	1
Erkek	Güven	3
	Mutluluk	3
	Merhamet	1
	Hayata Bağlayan Duygu	2
	Aile	1
	Hiçbir şey	1
	Paylaşım	3
	İhtiyaç	2
	Bağlılık	3
	Bağımlılık	1
	Önemsenmek	1
	İlgi	1
	Çıkarlılık	2
	Fedakarlık	2

Kaynak: Tablo bu çalışmadan elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

Tablo 1 incelendiğinde kadın bireylere göre sevginin; “Güven” (f=4), “Mutluluk” (f=5), “Koşulsuz Kabul” (f=4), “Yaşamdaki Huzur Kaynağı” (f=5), “İçtenlik” (f=3), “Merhamet” (f=2) ifade ettiği görülmektedir. Tabloya göre erkek bireyler ise sevginin “Güven” (f=3), “Mutluluk” (f=3), “Bağlılık” (f=3), “Paylaşım” (f=3), “İhtiyaç” (f=2), “Çıkarlılık” (f=2) ifade ettiğini belirtmektedir. Tabloya bakıldığında kadın ve erkek bireylerde “Güven”, “Mutluluk”, “Merhamet”, “Aile”, “İlgi”, “İhtiyaç”, “Fedakarlık” yanıtlarının ortak olduğu görülmektedir.

Konuyla ilgili olarak “Değişen Kent Ailesinde Sevgi Anlayışları ve İlişkilerine Sosyolojik Bir Yaklaşım” başlıklı bir çalışma yapıldığı görülmüştür. Yapılan çalışmada kadınlar; sevgiye “değer ve saygı görmek, fedakarlık, sadakat, sorunlarının dinlenilmesi, paylaşılması ve anlaşılma” gibi anlamlar yüklemiştir. Erkekler; “ilgi görmek, saygı duyulma, sıcak bir tebessüm ve sorunları paylaşma” gibi anlamlar yüklemiştir. Ayrıca erkeklerde “nezaketli davranma, hatırlama” gibi ifadeler bağlılığı güçlendiren sevgi anlayışı olarak görülmüştür. Sevgi anlayışlarının cinsiyete göre belirgin bir farklılığı olmadığı görülmüştür. Sevginin yakından ilişkili olduğu güven, saygı, fedakarlık, nezaket, sorumluluk, merhamet ve birçok manevi unsur öne çıkmıştır (Gül, 2020, s. 94-95). Bu çalışmayla elde edilen bulgularla yapılan çalışmadaki bulgularda uzlaşma olduğu görülmektedir. Her iki çalışmada da sevginin ne ifade ettiği konusunda ortak kavramlar göze çarpmaktadır. Kadınlar ve erkeklerin sevgiye yükledikleri anlamlar arasındaki farklılık çok belirgin değildir.

Bu konu hakkında yapılan bir başka çalışmada “Yedi ve On Yaş Çocuklarının Sevgiyi İfade Ediş Biçimlerinin Çizdikleri Resimlere Yansıması” konusu ele alınmıştır. Çocukların “Sence sevgi nedir?” sorusuna ilişkin görüşleri kategorilendirilmiştir. Yedi ve on yaş çocuklarının sevgi kavramına yönelik belirttikleri görüşler dört ayrı alt kategoride toplanmıştır. Bunlar; olumlu duygular, iletişim, birliktelik ve prososyal davranışlar olarak belirlenmiştir. Her iki yaş grubundan çocukların da en fazla görüş bildirdiği kategori prososyal davranışlardır. Bunu sırasıyla olumlu duygular, birliktelik ve iletişim kategorileri izlemiştir (Tozduman Yaralı, Özkan & Güngör Aytar, 2016, s.2188-2190). Bu çalışmada yer alan katılımcıların yaş grupları farklı olduğu için söz konusu araştırmayla kıyaslama yapmanın doğru olmayacağı düşünülmektedir. Bu konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde çocuklarda ve aile içinde eşler arasında sevgi anlayışının ele alındığı görülmüştür. Yapılan çalışmalara bakıldığında üniversite öğrencileri için sevginin ne ifade ettiğine ilişkin bir veriye rastlanmamıştır.

Üniversite öğrencilerine göre sevgi türlerinin neler olduğuyla ilgili bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Üniversite Öğrencilerine Göre Sevgi Türlerinin Neler Olduğuna İlişkin Frekans Değerleri

Cinsiyet	Sevgi Türleri	f	
Kadın	Çıkarıcı ve Çıkarlı	3	
	Karşılıklı ve Karşılıksız	2	
	Aile	4	
	Hayvan ve Doğa	2	
	Romantik	1	
	Koşullu ve Koşulsuz	5	
	Türü yoktur	6	
	Gösterilen ve Gösterilmeyen	1	
	İnsan	3	
	İçten ve İçten Olmayan	4	
	Mecburi ve Tercihli	1	
	Erkek	Çıkarıcı ve Çıkarlı	1
		Sınırsız	1
Koşullu ve Koşulsuz		1	

	Türü yoktur	10
	Aile	3
	İnsan	1
	İçten ve İçten Olmayan	3
	Karşılıklı ve Karşılıksız	3
	İlahi	2
	Vatan	1

Kaynak: Tablo bu çalışmadan elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

Tablo 2'ye bakıldığında kadın bireyler sevgi türlerini “Türü yoktur.” (f=6), “Koşullu ve Koşulsuz” (f=5), “Aile” (f=4), “İçten ve İçten Olmayan” (f=4), “Çıkarıcı ve Çıkarıcı” (f=3), “İnsan” (f=3) olarak belirtmektedir. Erkek bireyler ise “Türü yoktur.” (f=10), “Aile” (f=3), “İçten ve İçten Olmayan” (f=3), “Karşılıklı ve Karşılıksız” (f=3), “İlahi” (f=2) olarak belirtmektedir. Tablo incelendiğinde “Çıkarıcı ve Çıkarıcı”, “Karşılıklı ve Karşılıksız”, “İçten ve İçten Olmayan”, “Koşullu ve Koşulsuz”, “Aile”, “İnsan”, “Türü yok.” yanıtlarının kadın ve erkeklerde ortak olduğu görülmektedir.

Sevginin türlerine ilişkin kuramsal bilgilere bakıldığında Sönmez'in sevgi türlerini insan, doğa ve tanrı sevgisi olarak sınıflandırdığı; Fromm'un sevgi türlerini anne-baba sevgisi, kardeş sevgisi, evlat sevgisi, benlik sevgisi, cinsel sevgi, tanrı sevgisi olarak sınıflandırdığı, Özen & Gülaçtı'nın sevgi türlerini insan sevgisi, anne-baba sevgisi, evlat sevgisi, tanrı sevgisi, vatan sevgisi, doğa sevgisi, bilim sevgisi, hayvan sevgisi olarak sınıflandırdığı görülmektedir (Sönmez, 2016; Fromm, 2004; Özen & Gülaçtı, 2010). Bu sınıflandırmalara bakıldığında sevginin yöneltildiği nesnelere göre türlere ayrıldığı anlaşılmaktadır. Bu çalışmadaki bulgularda ise sevginin hem yöneltilen nesneye (Aile, vatan, hayvan, vs.) göre hem de insanların birbirlerine olan düşünce ve tutumlarına (Koşulsuz, çıkarıcı, içten, gösterilen, vs.) göre türlere ayrıldığı görülmektedir. Bu durum, sevgi nesnesi olarak insan konu edildiğinde sadece kişinin rolüne göre değil aynı zamanda sergilediği düşünce ve tutumlarına göre sevginin çeşitlendirilebileceği şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca sevginin türü olmadığını belirten hem kadın hem erkek katılımcıların olduğu da görülmektedir. Bu durum da bazı insanların sevgi türleri ayrımını yapmadığı, sevgiyi bütün ve tek bir çerçeveden değerlendirdiği şeklinde yorumlanabilir. Buscaglia'ya göre sevginin türleri yoktur, sevgi sevgidir. Sevginin sadece dereceleri vardır. Sevgi bir garanti olmadan güven verici, inandırıcı ve benimseticidir (Buscaglia, 1990, s. 105.). Buscaglia'nın görüşü ile bu çalışmadaki yanıtlardan biri olan sevginin “Türü yoktur.” yanıtı örtüşmektedir.

Üniversite öğrencilerinin sevginin temel ihtiyaç olup olmadığı hakkındaki görüşleriyle ilgili bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinin sevginin temel ihtiyaç olup olmadığı hakkındaki görüşlerine İlişkin Frekans Değerleri

Cinsiyet	Sevginin Temel İhtiyaç Olup Olmaması	f
Kadın	Temel ama gerekli değildir.	3
	Temel	28
	Kısmen Temel	1
Erkek	Temel	23
	Kısmen Temel	2
	Temel değildir.	1

Kaynak: Tablo bu çalışmadan elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

Tablo 3'te yer alan bulgular incelendiğinde kadın bireylerin “sevginin temel ihtiyaç olup olmaması” hakkındaki görüşlerinin “temel (f=28)”, “temel ama gerekli değil (f=3)” ve “kısmen temel (f=1)” olarak üçe ayrıldığı görülmektedir. Tablo incelendiğinde erkek bireylerde de “temel (f=23)”, “kısmen temel (f=2)” ve “temel değildir (f=1)” olarak üç gruba ayrıldığı görülmektedir. “Kısmen Temel” ve “Temel” yanıtlarının kadın ve erkek bireylerde ortak olduğu görülmektedir.

Konuyla ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında “Üniversite öğrencilerinin ruh sağlığı ile temel ihtiyaçlarının karşılanması arasındaki ilişki” başlıklı, 609 üniversite öğrencisinin katıldığı bir çalışma yapıldığı görülmüştür. Çalışmada, sevgi ve ait olma ihtiyacının ruh sağlığını anlamlı bir şekilde etkilemediği belirlenmiştir. Sevgi ve ait olma ihtiyacı alt ölçeği puan ortalamalarının iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Sevgi ve ait olma ihtiyacının karşılanma düzeyi yüksek olan öğrencilerin ruh sağlığının daha iyi olduğu belirlenmiştir. Ancak regresyon analizi sonucunda sevgi ve ait olma ihtiyacının diğer değişkenler kontrol altında tutulduğunda ruh sağlığına etkisinin göz ardı edilebileceği belirlenmiştir. Öğrencilerin sevgi ve ait olma ihtiyacının temel düzeyde karşılanmış olması nedeniyle, bu ihtiyacın diğer ihtiyaçlar kadar önemli görülmediği sonucuna ulaşılmıştır (İlhan, Güzlük & Özmen, 2019, s.289-292).

Konuya ilişkin “Üniversite Öğrencilerinde Temel İhtiyaçların Karşılanma Düzeyinin Öznel İyi Oluş Düzeyini Yordamadaki Rolü” başlıklı bir çalışmada, 627 üniversite öğrencisi yer almıştır. Temel ihtiyaçların karşılanması düzeyine dair elde edilen en yüksek puan ortalamasının sevgi ve ait olma ihtiyacında olduğu

bulunmuştur. Kız ve erkek öğrencilerin temel ihtiyaçlarının karşılanma düzeyi arasında yalnızca sevgi ve ait olma ihtiyacında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Kız öğrencilerin sevgi ve ait olma ihtiyaçlarının karşılanma düzeyi erkek öğrencilere kıyasla anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur (Türkdoğan, 2010, s.76-79).

Üniversite öğrencileriyle yapılan “COVID-19 Kısıtlamaları Sürecinde Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağlılığı ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı çalışmada 515 üniversite öğrencisinden alınan yanıtlar doğrultusunda temel psikolojik ihtiyaçlar açısından, katılımcıların genel olarak ihtiyaçlarının karşılandığını düşündükleri görülmüştür. En yüksek düzeyde karşılanan psikolojik ihtiyacın sevgi ve ait olma ihtiyacı olduğu belirlenmiştir. Bu ihtiyacı eğlence, güç ve özgürlük ihtiyaçları takip etmiştir (Bozkurt & Bozkurt, 2022, s.184).

Çalışmalar incelendiğinde, sevginin temel bir ihtiyaç olduğu kabulüyle araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Bahsedilen bu çalışmalarda Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisi dikkate alınarak sevgi temel bir ihtiyaç olarak belirlenmiş ve bu kabulü çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar da bu genel kabulü doğrular niteliktedir. Gelen yanıtlara bakıldığında hem kadın hem erkek bireylerin çoğunluğu sevginin temel bir ihtiyaç olduğu yönünde yanıt vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin sevildiklerini nasıl anladıklarıyla ilgili bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Üniversite Öğrencilerinin Sevildiklerini Nasıl Anladıklarına İlişkin Frekans Değerleri

Cinsiyet	Sevildiğinizi Nasıl Anlarsınız?	f
Kadın	Davranışlarla	8
	Değer verilmesiyle	4
	Özenli Yaklaşımla	4
	Fedakarlıkla	2
	İlgi ve Duyarlılıkla	3
	Bakışlar ve Gülüşle	4
	Yanında olmakla	1
	Saygıyla	4
	İyi iletişimle	2
Erkek	Bakışlar ve Gülüşle	6
	Affedici tutumla	2
	Kaybetmekten korkmakla	2
	Asla anlaşılamaz.	3
	İlgi ve Duyarlılıkla	1
	Davranışlarla	3
	Değer verilmesiyle	4
	İyi iletişimle	1
	Fedakarlıkla	2
Destekleyicilikle	2	

Kaynak: Tablo bu çalışmadan elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

Tablo 4 incelendiğinde kadın bireylerin “Sevildiğinizi nasıl anlarsınız?” sorusuna “Davranışlarla” (f=8), “Değer verilmesiyle” (f=4), “Özenli Yaklaşımla” (f=4), “Bakışlar ve Gülüşle” (f=4), “Saygıyla” (f=4), “İlgi ve Duyarlılıkla” (f=3) şeklinde yanıt verdikleri görülmektedir. Erkek bireylerin ise “Bakışlar ve Gülüşle” (f=6), “Değer verilmesiyle” (f=4), “Asla anlaşılamaz.” (f=3), “Davranışlarla” (f=3), “Affedici tutumla” (f=2), “Kaybetmekten korkmakla” (f=2) olarak yanıt verdikleri görülmektedir. Tabloya bakıldığında “Davranışlarla”, “Değer verilmesiyle”, “Fedakarlıkla”, “İlgi ve Duyarlılıkla”, “Bakışlar ve Gülüşle”, “İyi iletişimle” yanıtlarının ortak olduğu görülmektedir.

Türkiye’de yapılan araştırmalara bakıldığında, bireylerin sevildiklerini nasıl anladıklarını ele alan çalışmalara rastlanmamıştır.

Üniversite öğrencilerine sevildiğini hissettiren söz kalıplarıyla ilgili bulgular Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: Üniversite Öğrencilerine Sevildiğini Hissettiren Söz Kalıplarına İlişkin Frekans Değerleri

Cinsiyet	Söz Kalıpları	f
Kadın	Her zaman yanındayım.	5
	Kendine dikkat et.	1
	Canım/Birtanem/Kızım/Kardeşim	4
	İyi ki varsın.	7
	Seni Seviyorum.	7
	Bir şeye ihtiyacın var mı?	5
	Sana güveniyorum.	2
	Seni çok özledim.	1
	Bir şeye ihtiyacın var mı?	2

Erkek	İyi ki varsın	3
	Canım/Birtanem/Oğlum/Kardeşim	6
	Seni çok özledim.	1
	Bir kalıbı yok.	6
	Sana güveniyorum.	2
	Özür dilerim. / Teşekkür ederim.	2
	Seni seviyorum.	2
	Her zaman yanındayım.	2

Kaynak: Tablo bu çalışmadan elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

Tablo 5'e bakıldığında kadın bireylere sevildiklerini hissettiren söz kalıplarının "İyi ki varsın." (f=7), "Seni Seviyorum." (f=7), "Her zaman yanındayım." (f=5), "Bir şeye ihtiyacın var mı?" (f=5), "Canım/Birtanem/Kızım/Kardeşim" (f=4), "Sana güveniyorum." (f=2) olduğu görülmektedir. Erkek bireylerin ise bu soruyu "Canım/Birtanem/Oğlum/Kardeşim" (f=6), "Bir kalıbı yok." (f=6), "İyi ki varsın" (f=3), "Bir şeye ihtiyacın var mı?" (f=2), "Sana güveniyorum." (f=2), "Seni seviyorum." (f=2) olarak yanıtladıkları görülmektedir. Tablo incelendiğinde kadın ve erkeklerde "Her zaman yanındayım", "Canım/Birtanem/Kızım-Oğlum/Kardeşim", "İyi ki varsın", "Seni Seviyorum", "Bir şeye ihtiyacın var mı?", "Sana güveniyorum", "Seni çok özledim" yanıtlarının ortak olduğu görülmektedir.

Konuyla ilgili Türkiye'de yapılan çalışmalara bakıldığında, evlilik uyum durumuna göre çiftlerin depresif durumları ve olumsuz otomatik düşünceleri açısından karşılaştırılmasını konu edinen 19-71 yaş aralığında 108 evli kadın ve 93 evli erkekle bir çalışma yapıldığı görülmüştür. Çalışmada katılımcıların sevgi dili türlerinin %80.1'inin (161 kişi) onaylayıcı kelimelerden oluştuğu, % 16.4'ünün (33 kişi) ise kaliteli zaman türünden olduğunu belirlenmiştir. Onaylayıcı kelimelerin yakın ilişki için önemli olduğu, karşılıklı isteklerin bu şekilde iletildiği belirtilmiştir (Güvener, 2018, s.57). Bir başka çalışmada pandemi döneminde okul öncesi dönem çocukları ve annelerinin psikososyal açıdan etkilenme durumunun anne görüşleri doğrultusunda incelendiği ve çocuğa sevgi dolu sözcükleri kullanma sıklığına bakıldığı görülmüştür. Katılımcı olan 15 anne sevgi sözcüklerini sürekli kullandığını belirtirken, 8 anne gerektiği zaman kullandığını, 6 anne sık sık, 3 anne ise nadiren sevgi sözcüklerini kullandığını belirtmiştir. Sevgi sözcüklerinin neler olduğuna değinilmemiştir (Tuzcuoğlu, Aydın & Balaban, 2021, s.6).

Bir başka çalışmada ise eşlerin birbirlerine sosyo-edimsel hitap biçimleri araştırılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre hem kadınların hem erkeklerin eşlerine yalnızken "sevgilim, aşkım, balım, bir tanem, hayatım, gülüm, canım vb." sevgi sözcükleriyle hitap ettikleri belirlenmiştir. Aynı zamanda eşlerin birbirlerine yalnızken en çok sevgi sözleriyle (canım, sevgilim, aşkım vs.) (%49,8), isimleriyle (%26,1) ve saygı sözleriyle (hanım, bey vs.) (%10,6) hitap ettikleri belirlenmiştir. En az ise lakap (6,3) ve diğer sözlerle (%7,3) hitap ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca, kadınların sevgi sözcüklerini erkeklere göre daha çok tercih ettikleri saptanmıştır (Han, Elkılıç, & Aybırdı, 2019, S. 171-174). Eğitimde sevgi dili kullanımının önemine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerine ilişkin yapılan bir çalışmada ise 8 yönetici ve 28 öğretmene eğitim ortamında hangi onay sözlerini kullandıkları sorulmuştur. Bu çalışmada yapılan görüşmelerle 21 kez (%58,3) "doğru", 20 kez (%55,5) ile "anlaştık", 18'er defa (%50) "haklısın", "başarılısın, tebrikler" şeklinde ifadelerin kullanıldığı görülmüştür. Buna karşın 17 kez (%47,2) "harikasin", 15 defa (%41,6) "süpersin", sekizer defa (%22,2) "tamamen katılıyorum ve yakışıklısın" ifadelerinin kullanıldığı anlaşılmıştır. Yedişer kez (%19,4) katılımcılar "mükemmelsin" ve "katılıyorum" demişlerdir. Altı kez (%16,6) katılımcıların "senin gibi düşünüyorum" ve "çok güzelsin" ifadesini kullanmışlardır. Katılımcıların en az kullandığı ifadeler ise dört kez (%11,1) olmak üzere "pozitif düşünce" şeklinde onay sözlerini kullandıkları görülmüştür (Topçu & Dilci, 2019, s.7).

Konuyla ilgili yapılan "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kullandıkları Hitapların Toplum Dilbilim Açısından İncelenmesi" adlı çalışmada 576 öğrencinin (368 kız, 208 erkek) günlük yaşamda kullandıkları hitaplar tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin 215 farklı hitap sözcüğü kullandıkları görülmüştür. Genel toplamda katılımcıların 336'sının canım hitabını tercih ettikleri görülmüştür. Genel toplamda 277 kişinin kanka, 203 kişinin dostum ve 156 kişinin kardeşim hitaplarını kullandıkları belirlenmiştir. Bebeğim, tatlım ve bir tanem sözcüklerinin genellikle kız öğrenciler arasında kullanıldığı belirlenmiştir. Kız öğrenciler arasında en çok kullanılan hitap sözcüğünün canım olduğu tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin arasında ise en çok kullanılan hitap sözcüğünün kanka olduğu tespit edilmiştir (Aktaş & Yılmaz, 2017, s.588).

Yapılan bu çalışmalara bakıldığında, sevgi sözcüklerini konu alan çalışmaların evli çiftler, ebeveynler, eğitimciler, üniversite öğrencileri gibi farklı örneklemeler üzerinde yapıldığı görülmektedir. Sevgi sözcükleri konusunun; sevgi dili başlığı altındaki onay sözleri olarak, sevgi dolu sözcüklerin kullanılma sıklığı olarak, eşlerin birbirlerine hitap biçimleri olarak, öğrencilerin hitapları olarak farklı açılardan ele alındığı görülmüştür. Tüm bu çalışmalardan yola çıkılarak sevginin sözcüklerle ifade edilmesinin araştırmalara farklı boyutlarda konu edildiği ve önemli olduğu söylenebilir. Daha önce yapılmış bu çalışmalarda değinilen hitap sözcükleriyle

(Canım, Bir tanem, vb.) bu çalışmadaki yanıtlar arasında bulunan hitap sözcükleri örtüşmektedir. Diğer yanıtlarda yer alan sevgi sözleri ise onaylayıcı sözler kapsamında yorumlanabilir.

Üniversite öğrencilerine sevilmediğini düşündüren durumların neler olduğuna ilişkin bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Üniversite Öğrencilerine Sevilmediğini Düşündüren Durumların Neler Olduğuna İlişkin Frekans Değerleri

Cinsiyet	Sevilmediğini Düşündüren Durumlar	f
Kadın	Sahte davranışlar	4
	Paylaşım azlığı	4
	Bakışlar	1
	Umursanmamak	5
	İlgisizlik	4
	Değer verilmemesi	5
	İletişimsizlik	4
	Saygısızlık	2
	Anlaşılmamak	1
	Güvenilmemek	2
Erkek	Çıkarıcılık	3
	Hissiyat	1
	Değer verilmemesi	5
	Umursanmamak	3
	İletişimsizlik	3
	Paylaşım azlığı	3
	Saygısızlık	2
	Mimikler	1
	İlgisizlik	2
	Sahte Davranışlar	2
Bencilik	1	

Kaynak: Tablo bu çalışmadan elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

Tablo 6 incelendiğinde kadın bireylerin “Sevilmediğinizi düşündüren durumlar nelerdir?” sorusuna “Umursanmamak” (f=5), “Değer verilmemesi” (f=5), “Sahte davranışlar” (f=4), “Paylaşım azlığı” (f=4), “İlgisizlik” (f=4), “İletişimsizlik” (f=4), “Saygısızlık (f=2) olarak yanıt verdikleri görülmektedir. Erkek bireylerin ise “Değer verilmemesi” (f=5), “Umursanmamak” (f=3), “İletişimsizlik” (f=3), “Paylaşım azlığı” (f=3), “Çıkarıcılık” (f=3), “Saygısızlık” (f=2), “İlgisizlik” (f=2), “Sahte Davranışlar” (f=2) olarak yanıt verdikleri görülmektedir. Tablo incelendiğinde “Sahte davranışlar”, “Paylaşım azlığı”, “Bakışlar”, “Umursanmamak”, “İlgisizlik”, “Değer verilmemesi”, “İletişimsizlik”, “Saygısızlık” yanıtlarının ortak olduğu görülmektedir.

Türkiye’de yapılan araştırmalara bakıldığında, bireylerin sevilmediklerini düşündüren durumları ele alan çalışmalara rastlanmamıştır.

Üniversite öğrencilerinin sevgi gösterme yolu olarak fiziksel temas (tokalaşma, sarılma, vb.) hakkında ne düşündükleriyle ilgili bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: Üniversite Öğrencilerinin Sevgi Gösterme Yolu Olarak Fiziksel Temas (Tokalaşma, Sarılma, vb.) Hakkında Ne Düşündüklerine İlişkin Frekans Değerleri

Cinsiyet	Fiziksel Temas	f
Kadın	Kişiye göre değişir.	3
	Önemli ve gereklidir.	5
	Sevgi göstergesidir.	13
	Sarılmak anlamlıdır.	10
	Çok gerekli değildir.	1
Erkek	Samimiyet göstergesidir.	2
	Sevgi göstergesidir.	10
	Önemli ve gereklidir.	7
	Sarılmak anlamlıdır.	4
	Çok gerekli değildir.	2
Kişiye göre değişir.	1	

Kaynak: Tablo bu çalışmadan elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

Tablo 7’deki bulgulara bakıldığında “Sevgi Gösterme Yolu Olarak Fiziksel Temas (Tokalaşma, Sarılma, vb.)” hakkında ne düşündükleri sorulan kadın bireylerin “Sevgi göstergesidir.” (f=13), “Sarılmak anlamlıdır.” (f=10), “Önemli ve gereklidir.” (f=5), “Kişiye göre değişir.” (f=3) olarak görüş belirttikleri görülmektedir. Erkek bireylerin ise “Sevgi göstergesidir.” (f=10), “Önemli ve gereklidir.” (f=7), “Sarılmak anlamlıdır.” (f=4), “Çok gerekli değildir.” (f=2), “Samimiyet göstergesidir.” (f=2) olarak görüş belirttikleri görülmektedir. Tablo

incelendiğinde “Kişiye göre değişir”, “Önemli ve gereklidir”, “Sevgi göstergesidir”, “Sarılmak anlamlıdır”, “Çok gerekli değildir” yanıtlarının kadın ve erkek bireylerde ortak olduğu anlaşılmaktadır.

Konuyla ilgili kuram ve metinlere bakıldığında fiziksel temasın iletişim yolu olarak ele alındığı görülmüştür. Dökmen (2013)’e göre fiziksel temas, sözsüz iletişim yollarından birisidir. Bireyler, farklı fiziksel temaslar kurarak karşıdaki kişiye çeşitli mesajlar vermeye çalışırlar. Örneğin, bireyler karşıdaki kişiye dostluğunun özel bir önemi olduğunu göstermek için elini avuçlarının arasına alıp sıkabilir, koluna omzuna dokunabilir. Sevginin beş dili olduğunu belirten Chapman (2007) sarılmak, el ele tutuşmak gibi fiziksel dokunuşları sevgiyi iletmenin yollarından biri olarak kabul etmektedir. Ulutaş, Aksoy & Çalışkan (2016)’a göre, doğumdan itibaren annenin bebeğine dokunması, onu okşamaması, emzirmesi, öpmesi, doyurması, kucaklaması, sarılması anne ve bebek etkileşimini sağlar ve bebekte “seviliyorum, değerliyim” duygusunun gelişmesinde önemli rol oynar. Yavuzer (1993)’e göre, doğumdan sonra anne gibi babanın da çocukla duygusal ilişki kurabilmesi için fiziksel temas kurması gereklidir.

Konuyla ilgili yapılan bir çalışmada, çocukları ilkökula devam eden 20 annenin kendi ebeveynlik davranışlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Annelerin çocuklarına ilişkin olumlu duygularını gösterirken hem konuşmayı hem de dokunmak, okşamak gibi fiziksel temas içeren yöntemleri tercih ettikleri görülmüştür. Beş anne sadece fiziksel temas yolu ile çocuklarına olumlu duygularını gösterdiğini belirtmiş, birer anne ise sadece sözel ifade ve hem fiziksel temas hem de hediye alma yolunu tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Dokunmak, sarılmak gibi fiziksel temas ifadeleri, annelerin olumlu duygularını göstermelerinde en çok tercih ettikleri yöntem olduğu belirlenmiştir (Çekiç, 2019, s.83). Annelerin çocuklarına olumlu duyguları aktarmada fiziksel teması tercih etmesi, bu çalışmada fiziksel temasın sevgi göstergesi olduğuna ilişkin yanıtları destekleyebileceği şeklinde yorumlanabilir.

Türkiye’de yapılan çalışmalara bakıldığında, üniversite öğrencilerinin sevgi gösterme yolu olarak fiziksel temas hakkında ne düşündüklerini konu edinen çalışmalara rastlanmamıştır.

SONUÇ

Sevgi, geçmişten günümüze insanın söz konusu olduğu her ortamda bulunan ve bulunması istenen bir değerdir. Sevgi, bireylerin varlığı ve ruh sağlığı için öncelikli bir duygu olarak kabul edilir. Bireylerin kendini sevmesi, diğerlerini sevmesi, diğerlerinden kendisine yöneltilen sevgiyi algılaması kişiler arası iyi iletişim, mutlu bireyler, sağlıklı ve huzurlu bir toplum yapısı oluşması ve sürdürülmesi için oldukça önemlidir. İnsanların birbirlerine, doğaya ve diğer canlılara zarar verme eğilimi gösterdikleri, savaşların, katliamların olduğu ve zaman zaman insanlığın ve sevginin olup olmadığının tartışıldığı bir dünyada sevgi kavramı üzerine düşünmek ve sevgiyi araştırma konusu haline getirmek önem taşımaktadır.

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin sevgi algılarını ele alarak sevginin incelenmesine farklı bir boyut kazandırmayı, sevginin algılanması konusunda bir değerlendirme sunarak sevgiye ışık tutmayı amaçlamaktadır. Üniversite öğrencilerinin sevginin ne ifade ettiği, sevgi türlerinin neler olduğu, sevginin temel ihtiyaç olup olmadığı, bireyin sevildiğini nasıl anladığı, bireylere sevildiğini hissettiren söz kalıpları, bireylerin sevilmediğini düşündüren durumların neler olduğu, bireylerin sevgi gösterme yolu olarak fiziksel temas (tokalaşma, sarılma, vb.) hakkında ne düşündükleri hususlarında görüşleri alınmıştır.

Çalışma kapsamında bireylerin yöneltilen sorulara verdikleri yanıtlar analiz edilerek ortaya konulan bulgular incelendiğinde, “Sevgi sizin için ne ifade ediyor?” sorusuna kadın bireylerin güven, mutluluk, koşulsuz kabul, yaşamdaki huzur kaynağı, içtenlik, merhamet, karşılıklılık, aile, ilgi, emek, , ihtiyaç, sadakat, fedakarlık yanıtlarını verdiği; erkek bireylerin ise sevginin güven, mutluluk, merhamet, hayata bağlayan duygu, aile, hiçbir şey, paylaşım, ihtiyaç, bağlılık, bağımlılık, önemsenmek, ilgi, çikarsızlık, fedakarlık yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Güven, mutluluk, merhamet, aile, ilgi, ihtiyaç, fedakarlık yanıtlarının ortak olduğu, sevginin üniversite öğrencileri için sadece bir kavramla değil insan ilişkilerine dair çeşitli kavramlarla betimlendiği anlaşılmaktadır.

Çalışmada üniversite öğrencilerine yöneltilen “Size göre sevgi türleri nelerdir?” sorusuna ilişkin yanıtlara bakıldığında kadın bireylerin “Çıkarıcı ve Çıkarıcı”, “Karşılıklı ve Karşılıksız”, “Aile”, “Hayvan ve Doğa”, “Romantik”, “Koşullu ve Koşulsuz”, “Türü yoktur.”, “Gösterilen ve Gösterilmeyen”, “İnsan”, “İçten ve İçten Olmayan”, “Mecburi ve Tercihi” olarak belirttikleri; erkek bireylerin ise “Çıkarıcı ve Çıkarıcı”, “Sınırsız”, “Koşullu ve Koşulsuz”, “Türü yoktur.”, “Aile”, “İnsan”, “İçten ve İçten Olmayan”, “Karşılıklı ve Karşılıksız”, “İlahi”, “Vatan” olarak belirttikleri görülmüştür. “Çıkarıcı ve Çıkarıcı”, “Karşılıklı ve Karşılıksız”, “İçten ve İçten Olmayan”, “Koşullu ve Koşulsuz”, “Aile”, “İnsan”, “Türü yok.” Yanıtlarının kadın ve erkek katılımcılar arasında ortak olduğu belirlenmiştir. Bu mevcut bulgulardan yola çıkılarak üniversite öğrencilerinin sevgiyi hem yöneltilen nesneye (Aile, vatan, hayvan, vs.) göre hem de insanların birbirlerine olan düşünce ve

tutumlarına (Koşulsuz, çıkarıcı, içten, gösterilen, vs.) göre türlere ayırdığı görülmüştür. Ayrıca üniversite öğrencilerinin bir kısmı, sevginin türü olmadığını ifade etmişlerdir. Bu durum, sevginin türü olmadığını ifade eden bu öğrencilerin sevgiyi türlere ayırmayarak tek bir çerçeveden değerlendirdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Bulgular incelendiğine kadın bireylerin “sevginin temel ihtiyaç olup olmaması” hakkındaki görüşlerinin “temel ama gerekli değil”, “temel” ve “kısmen temel” olarak üçe ayrıldığı görülmektedir. Erkek bireylerde ise “temel”, “kısmen temel” ve “temel değildir” olarak üç gruba ayrıldığı görülmektedir. “Kısmen Temel” ve “Temel” yanıtlarının her iki cinsiyet için de ortak olduğu görülmektedir. Bu bulgular, günümüzde üniversite öğrencilerinin sevgiyi temel bir ihtiyaç olarak algıladıkları şeklinde yorumlanabilir.

Çalışmaya dair bulgulara bakıldığında kadın bireylerin “Sevdiğinizizi nasıl anlarsınız?” sorusuna “Davranışlarla”, “Değer verilmesiyle”, “Özenli Yaklaşımla”, “Fedakarlıkla”, “İlgi ve Duyarlılıkla”, “Bakışlar ve Gülüşle”, “Yanında olmakla”, “Saygıyla”, “İyi iletişimle” şeklinde yanıt verdikleri görülmektedir. Erkek bireylerin ise “Bakışlar ve Gülüşle”, “Affedici tutumla”, “Kaybetmekten korkmakla”, “Asla anlaşamaz.”, “İlgi ve Duyarlılıkla”, “Davranışlarla”, “Değer verilmesiyle”, “İyi iletişimle”, “Fedakarlıkla”, “Destekleyicilikle” olarak yanıt verdikleri görülmektedir. Davranışlarla gösterilmesi, değer verilmesi, fedakarlık yapılması, ilgi ve duyarlılık gösterilmesi, bakışlar ve gülüşle yansıtılması ve iyi iletişim kurularak aktarılması yanıtlarının ortak olduğu görülmektedir. Bu durum, üniversite öğrencilerinin sevildiklerini anlamak için çeşitli davranış ve tutum kriterleri göz önünde bulundurduğunu işaret etmektedir.

Bulgulara bakıldığında kadın bireylere sevildiklerini hissettiren söz kalıplarının “Her zaman yanımdayım.”, “Kendine dikkat et.”, “Canım/Bir tanem/Kızım/Kardeşim”, “İyi ki varsın.”, “Seni Seviyorum.”, “Bir şeye ihtiyacın var mı?”, “Sana güveniyorum.”, “Seni çok özledim.” olduğu görülmektedir. Erkek bireylerin ise bu soruyu “Bir şeye ihtiyacın var mı?”, “İyi ki varsın”, “Canım/Birtanem/Oğlum/Kardeşim”, “Seni çok özledim.”, “Bir kalıbı yok.”, “Sana güveniyorum.”, “Özür dilerim. / Teşekkür ederim.”, “Seni seviyorum.”, “Her zaman yanımdayım.” olarak yanıtladıkları görülmektedir. “Her zaman yanımdayım”, “Canım/Birtanem/Kızım-Oğlum/Kardeşim”, “İyi ki varsın”, “Seni Seviyorum”, “Bir şeye ihtiyacın var mı?”, “Sana güveniyorum”, “Seni çok özledim” yanıtlarının ortak olduğu görülmektedir. Üniversite öğrencilerine sevildiklerini hissettiren hitapların ve farklı söz kalıplarının olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmada yöneltilen “Sevilmediğinizi düşündüren durumlar nelerdir?” sorusuna kadın katılımcıların “Sahte davranışlar”, “Paylaşım azlığı”, “Bakışlar”, “Umursanmamak”, “İlgisizlik”, “Değer verilmemesi”, “İletişimsizlik”, “Saygısızlık”, “Anlaşılmamak”, “Güvenilmemek” olarak yanıt verdikleri görülmektedir. Bu soruya erkek katılımcıların “Çıkarıcılık”, “Hissiyat”, “Değer verilmemesi”, “Umursanmamak”, “İletişimsizlik”, “Paylaşım azlığı”, “Saygısızlık”, “Mimikler”, “İlgisizlik”, “Sahte Davranışlar”, “Bencillik” olarak yanıt verdikleri görülmektedir. “Sahte davranışlar”, “Paylaşım azlığı”, “Bakışlar”, “Umursanmamak”, “İlgisizlik”, “Değer verilmemesi”, “İletişimsizlik”, “Saygısızlık” yanıtlarının ortak olduğu görülmektedir. Türkiye’de yapılan araştırmalara bakıldığında, bireylerin sevilmediklerini düşündüren durumları ele alan çalışmalara rastlanmamıştır. “Sevilmediğinizi düşündüren durumlar nelerdir?” sorusuna ait bulguların “Sevdiğinizizi nasıl anlarsınız?” sorusuna ait bulgularla örtüştüğü, sevilme-sevilmeme karşılığını içeren bu iki durumun benzer şekilde davranışlarla, bakışlar ve gülüşlerle, değer verilip verilmemesiyle, ilgi gösterilip gösterilmemesiyle değerlendirildiği anlaşılmaktadır.

Çalışmada “Sevgi Gösterme Yolu Olarak Fiziksel Temas (Tokalaşma, Sarılma, vb.)” hakkında ne düşündükleri sorulan kadın bireylerin “Kişiye göre değişir.”, “Önemli ve gereklidir.”, “Sevgi göstergesidir.”, “Sarılmak anlamlıdır.”, “Çok gerekli değildir.” olarak görüş belirttikleri görülmektedir. Erkek bireylerin ise “Samimiyet göstergesidir.”, “Sevgi göstergesidir.”, “Önemli ve gereklidir.”, “Sarılmak anlamlıdır.”, “Çok gerekli değildir.”, “Kişiye göre değişir.” olarak görüş belirttikleri görülmektedir. “Kişiye göre değişir”, “Önemli ve gereklidir”, “Sevgi göstergesidir”, “Sarılmak anlamlıdır”, “Çok gerekli değildir” yanıtlarının ortak olduğu görülmektedir. Bulgulara bakıldığında, üniversite öğrencilerinin fiziksel teması genel olarak önemli ve gerekli bulunduğu söylenebilir.

Bulgular değerlendirildiğinde, üniversite öğrencilerinin sevgi algılarının farklı duygu ve değerlerle ilişkili olduğu, davranış, yaklaşım ve tutumlar temelinde şekillendiği görülmektedir. Çalışmada yer alan farklı sorulara verilen yanıtların benzer kavramlar içerdiği ve bir bütünlük oluşturduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçların, üniversite öğrencilerinin sevgiye bakışı ve sevgiyi algılayışı konusunda önemli bir çerçeve oluşturduğu, bu bağlamda yapılabilecek yeni araştırmalara kaynaklık edebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, E., & Yılmaz, İ. (2017). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kullandıkları hitapların toplum dilbilim açısından incelenmesi. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [Taed]*, 59, 577-594.
- Arslandoğlu, İ. (2016). Bilimsel yöntem ve araştırma teknikleri. Ankara: Gazi.
- Aydın, A. (2018). Eğitim sevgidir. Ankara: Pegem.
- Bilge, F. (2012). Gestalt ve insancıl yaklaşımda öğrenme. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi gelişim öğrenme-öğretim içinde* (s. 294-295). Ankara: Pegem.
- Bozkurt, İ., & Bozkurt, Ö. (2022). COVID-19 Kısıtlamaları sürecinde üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ve temel psikolojik ihtiyaçlar arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Bağımlılık Dergisi*, 23(2), 181-190.
- Buscaglia, L.(1990). Sevgi. İstanbul: İnkılap.
- Chapman, G. (2007). Beş sevgi dili. İstanbul: Koridor.
- Çekiç, A. (2019). Annelerin kendi ebeveynlik davranışlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Ejercongress 2019 Bildiri Kitabı*. Ankara: Anı.
- Çelikkaya, H. (1996). Eğitim ve yönetimde sevgi faktörü. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8, 67-72.
- Demirkol, M. (2015). Barışın inşasında sevgi ve adaletin gücü. *International Journal of Sport Culture and Science*, 3(4), 416-424.
- Dökmen, Ü. (2013). Sanatta ve günlük yaşamda iletişim çatışmaları ve empati. İstanbul: Remzi.
- Ergen, G. (2006). Eleştirel-bilinçli sevgi eğitimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11), 144-152.
- Eroğlu, M., & Kaya, V. D. (2021). Pedagojik sevgi eğilimleri ölçeğinin uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(79), 1586-1606.
- Freedman, J.L., Sears, D.O., & Carlsmith, J.M. (1998). Sosyal psikoloji (A. Dönmez, Çev.). Ankara: İmge.
- Fromm, E. (2004). Sevme sanatı. (Ö. Saatçi Karadana, Çev.). İzmir: İlya.
- Gasset, J.O. (1996). Sevgi üstüne – Bir konuya çeşitli yaklaşımlar. (Y. Salman, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi.
- Gül, H. (2020). “Değişen Kent Ailesinde Sevgi Anlayışları ve İlişkilerine Sosyolojik Bir Yaklaşım. *Din ve Bilim - Muş Alparslan Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 3/2, 83-96.
- Güvener, M. (2018). Evlilik uyum durumuna göre çiftlerin depresif durumları ve olumsuz otomatik düşünceleri açısından karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya*.
- Han, T., Elkılıç, G. & Aybirdi, N. (2019). Eşlerin birbirlerine sosyo-edimsel hitap biçimleri üzerine tanımlayıcı bir çalışma. *Millî Folklor*, 31 (123), 166-176.
- Hefferon, K., & Boniwell, I. (2018). Pozitif psikoloji kuram, araştırma ve uygulamalar (T. Doğan, Çev.). Ankara: Nobel.
- Hendrick, C., & Hendrick, S. (1986). A theory and method of love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50 (2), 392-402.
- Hill, R. P. (2002). Compassionate love, agape, and altruism: A new framework for understanding and supporting impoverished consumers. *Journal of Macromarketing*, 22(1), 19-31.
- İlhan, N., Güzlük, M. & Özmen, E. (2019). Üniversite öğrencilerinin ruh sağlığı ile temel ihtiyaçlarının karşılanması arasındaki ilişki. *Psikiyatri Hemşireliği, Dergisi*, 10(4), 286-295.
- Jampolsky, G. (1995). Sevgi korkudan özgürleşmektir (Çev. S. Serin). İstanbul: Pegasus Ajans.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2016). Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi. (S. Akbaba Altun, & A. Ersoy, Çev.) Ankara: Pegem Akademi.
- Özen, Y., & Gülaçtı, F. (2010). Duyuşsal alan öğrenilerinden sevgi ve sevgi kuramları (Sevgiye dair söylenceler). *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 135-149.

- Post, S. G. (2003). Unlimited love. United States of America: Templeton Foundation Press.
- Solak, A. (2015). Evde ve okulda sevgi eğitimi. Ankara: Hegem.
- Sönmez, V. (2016). Sevgi eğitimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tarhan, N. (2010). Duyguların dili. İstanbul: Timaş
- Taylor, S.E., Peplau, L.A., & Sears, D.O. (2020). Sosyal psikoloji (A. Dönmez, Çev.). Ankara: İmge.
- Topçu, İ. & Dilci, M. A. (2019). Eğitimde sevgi dili kullanımının önemine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri: Bir durum çalışması. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(43), 1-16.
- Tozduman Yaralı, K., Özkan, H. K. & Güngör Aytar, A. (2016). Yedi ve on yaş çocuklarının sevgiyi ifade ediş biçimlerinin çizdikleri resimlere yansımaları. Kastamonu Eğitim Dergisi, 24(5), 2181-2194.
- Turan, M. E., ve İskender, M. (2020). Ergenlerde kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliğinin, üst farkındalık, yaşam doyumu ve algılanan arkadaş sosyal desteği ile ilişkisi. Ekev Akademi Dergisi, (84), 435-448.
- Tuzcuoğlu, N., Aydın, D. & Balaban, S. (2021). Pandemi döneminde okul öncesi dönem çocukları ve annelerinin psikososyal açıdan etkilenme durumunun anne görüşler doğrultusunda incelenmesi. Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1 (1), 1-13.
- Türkdoğan, T. (2010). Üniversite öğrencilerinde temel ihtiyaçların karşılanma düzeyinin öznel iyi oluş düzeyini yordamadaki rolü. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Ulutaş, A., Aksoy, A.B., & Çalışkan, Z. (2016). Anne-bebek etkileşimi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 5(1), 38-44.
- Utkugün, C. (2022). Sınıf öğretmeni adaylarının hayvan sevgisi ve duyarlılıkları. Trakya Eğitim Dergisi, 12(3), 1515-1535
- Yavuzer, H. (1993). Ana baba ve çocuk. İstanbul: Remzi.
- Yörü, S. (2007). Vatan sevgisi ve yurttaşlık bilinci oluşturmada lise coğrafya derslerinin yerinin değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.